

C.Z.U:338.43 (478)

## ASIGURAREA SUBVENȚIONATĂ A RISCURILOR ÎN AGRICULTURA REPUBLICII MOLDOVA

*P. ȚURCANU, ELENA NIREAN*

*Universitatea Agrară de Stat din Moldova*

**Abstract.** The agricultural activity as a whole is closely related to climatic conditions uncontrolled by man or other living organisms, strongly emphasized by the economic interests of all parties involved, and it is ranked as one of the highest levels of risk. Usually, this assessment includes both natural and economic hazards.

Based on this finding objective, modern agriculture in all countries has a well defined object of insurance. Contemporary insurance mechanism and instruments of the agricultural sector are widely diversified, taking as a basis the specific geographic diversification, sector structure of plant growing and/or livestock breeding, the economic possibilities of the participants in the process of insurance etc.

The insurance premiums are paid by the State in order to provide subsidized risk insurance of the agricultural production.

**Key words:** Agriculture, Insurance, Risk, Subsidization.

### INTRODUCERE

Activitatea agricolă în ansamblu, fiind strâns legată de condițiile climaterice necontrolate de om, de organismele vii, de interesele economice puternic accentuate ale tuturor părților implicate etc., este apreciată ca una cu cel mai înalt nivel de risc.

Riscul în agricultură reprezintă fenomenul care are ca efect apariția condițiilor de existență a pierderilor financiare sau de altă natură pentru producătorul agricol.

Asigurările în agricultură reprezintă un mijloc real de protecție a culturilor agricole, dar și a investițiilor efectuate în acest sector.

Riscul asigurat reprezintă riscul caracteristic agriculturii, care include influența nefavorabilă a condițiilor meteorologice, bolile, dăunătorii plantelor și animalelor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.132-137/704).

Sumă asigurată reprezintă cuantumul valoric maxim al despăgubirii de asigurare care poate fi plătit asiguratului în caz de pagubă, în funcție de valoarea recoltei sau a animalelor și nivelul acoperirii de asigurare, stabilite în contractul de asigurare.

Subvenționarea primelor de asigurare este plata de către stat a unei părți din primele de asigurare pe care le plătesc producătorii agricoli și piscicoli companiilor de asigurări pentru asigurarea riscurilor de producție în agricultură și piscicultură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 132-137/704).

Scopul lucrării a fost studierea mecanismului de subvenționare a asigurărilor în agricultură.

### MATERIAL ȘI METODĂ

Pentru relevarea problemei a fost folosită literatura de specialitate, datele Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, datele Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, precum și datele obținute în urma cercetărilor efectuate de autori. În baza datelor acumulate s-au efectuat calcule în vederea analizei sumei asigurate, primei de asigurare, valorii subvențiilor, precum și sumelor alocate în bugetul de stat pentru subvenții. Pentru interpretarea datelor acumulate și a calculelor efectuate s-a aplicat metoda analitică de calcul, metoda tabelară și metoda grafică. În scopul interpretării rezultatelor obținute s-a aplicat metoda de analiză. La formularea concluziilor autorii s-au axat pe metoda inducției și deducției.

### REZULTATE ȘI DISCUȚII

Agricultura constituie unul din sectoarele-cheie pentru Republica Moldova, contribuind cu 13,37 % la formarea produsului intern brut în anul 2010.

Mai mult decât alte ramuri ale economiei naționale, agricultura este condiționată de manifestarea puternică a unor factori, în cea mai mare parte imprevizibili și, în consecință, dificil de urmărit și de

controlat, care au efecte majore asupra rezultatelor de producție și a celor economice. Vulnerabilitatea agriculturii la schimbările climatice are efecte importante asupra producției și a variabilității acesteia în timp și spațiu, cu efecte importante asupra modalităților de evaluare a riscului.

În categoria riscurilor standard sunt incluse pentru culturile agricole: grindina, seceta excesivă, ploile torențiale, furtuna, înghețurile de iarnă și de primăvară, inundațiile, furtunile de praf, incendiile, iar pentru animale și păsări: boli, calamități naturale (uragane, furtuni, ploi torențiale, inundații, lovituri de fulger, grindină, cutremur de pământ), explozii, incendii, asfixii, înec și traume produse în urma calamităților naturale sau sacrificarea de necesitate la indicațiile Serviciului Veterinar de Stat (Capital, nr.1, 2008).

Sectorul asigurărilor din Republica Moldova este slab dezvoltat, afirmație valabilă, mai ales, pentru mediul rural. Doar două companii de asigurări garantează riscurile în agricultură, și anume „Moldasig” SRL și „Moldcargo” SRL.

Suma asigurată la asigurarea recoltei culturilor agricole și a plantațiilor multianuale se stabilește în baza valorii recoltei prognozate și a nivelului acoperirii de asigurare. Valoarea recoltei prognozate se calculează în baza recoltei medii prognozate la hectar și a prețului de piață al producției, stipulate prin acordul comun al asiguratului și asigurătorului.

Calculul sumei asigurate se prezintă într-o anexă la contractul de asigurare, în care se indică sursele de informații privind la recolta medie la hectar și la prețurile de piață. Această anexă este parte integrantă a contractului de asigurare și se semnează de ambele părți.

Subvenționarea unei părți a primei de asigurare a producătorilor agricoli, în baza contractelor de asigurare a riscurilor de producție în agricultură, se efectuează conform condițiilor stabilite de lege și de alte acte normative.

În conformitate cu contractul de asigurare, asigurătorul asigură de distrugerea parțială sau totală a roadei culturilor agricole, de riscurile ce vor fi supuse subvenționării, care vor fi anual aprobate prin hotărâre de Guvern.

Sistemul de asigurări în agricultură este subvenționat suficient de către Guvernul Republicii Moldova. Bunurile subvenționate includ sfecla de zahăr, porumbul, floarea soarelui, tutunul, legumele, grâul, rapița de toamnă, orzul, vița de vie, livezile, strugurii, culturile fructifere și animalele. Nivelul și suma bugetului de stat pentru subvenționarea asigurărilor în agricultura Republicii Moldova sunt prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1. Nivelul și suma bugetului de stat pentru subvenționarea asigurărilor în agricultură

Indicatorii	Anii				Abaterea anului 2009 față de		
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008
Nivelul subvenționării primelor de asigurare, %	60	80	80	70	10	-10	-10
Suma alocată în buget pentru subvenții (milioane lei)	3,7	15	18	25	21,3	10	7

Sursa: Elaborat de autori în baza datelor Raportului Național de Dezvoltare Umană în Republica Moldova

Datele din tabelul dat reflectă volumul primelor subvenționate, precum și suma planificată în buget pentru aceste subvenții pentru anii 2006, 2007, 2008 și 2009. Analizând datele acestui tabel, observăm o reducere a nivelului de subvenționare în anul 2009, față de anul 2007 și 2008 cu 10 p.p., în timp ce sumele planificate în bugetul de stat pentru subvenționarea producătorilor agricoli au o tendință de majorare pe parcursul perioadei analizate. Acestea s-au majorat în anul 2009, față de anul 2006, cu 21,3 milioane lei, față de anul 2007 cu 10 milioane lei și față de anul 2008 cu 10 milioane lei, ceea ce se apreciază pozitiv.

Analiza subvențiilor acordate pentru asigurarea riscurilor în agricultură este prezentată în tabelul 2.

Analizând calculele efectuate în tabelul 2, se observă o reducere a valorii subvențiilor cu 1753,67 mii lei în anul 2009 față de anul 2006, aceasta fiind cauzată de reducerea nivelului subvenționării de către stat cu 10 p.p.

Datele expuse în tabelul 2 sunt interpretate în figura 1.

În perioada anilor 2006-2009 statul a alocat pentru dezvoltarea sistemului de subvenționare a asigurărilor agricole mijloace în volum total de peste 70 mln lei. Astfel, în Republica Moldova sunt

Tabelul 2. Analiza subvențiilor acordate pentru asigurarea riscurilor în agricultură

Indicatorii	Anii				Abaterea anului 2009 față de		
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008
Suma asigurată, mii lei	71337,64	368043,11	541774,48	473499,35	402161,71	105456,24	-68275,13
Prima de asigurare, mii lei	3667,33	1882,87	34058,57	35044,99	31377,66	33162,72	986,42
Valoarea subvenției, mii lei	2694,32	1467,46	27246,84	25493,17	22798,85	24025,71	-1753,67

Sursa: elaborat de autori în baza datelor [www.maia.gov.md](http://www.maia.gov.md).

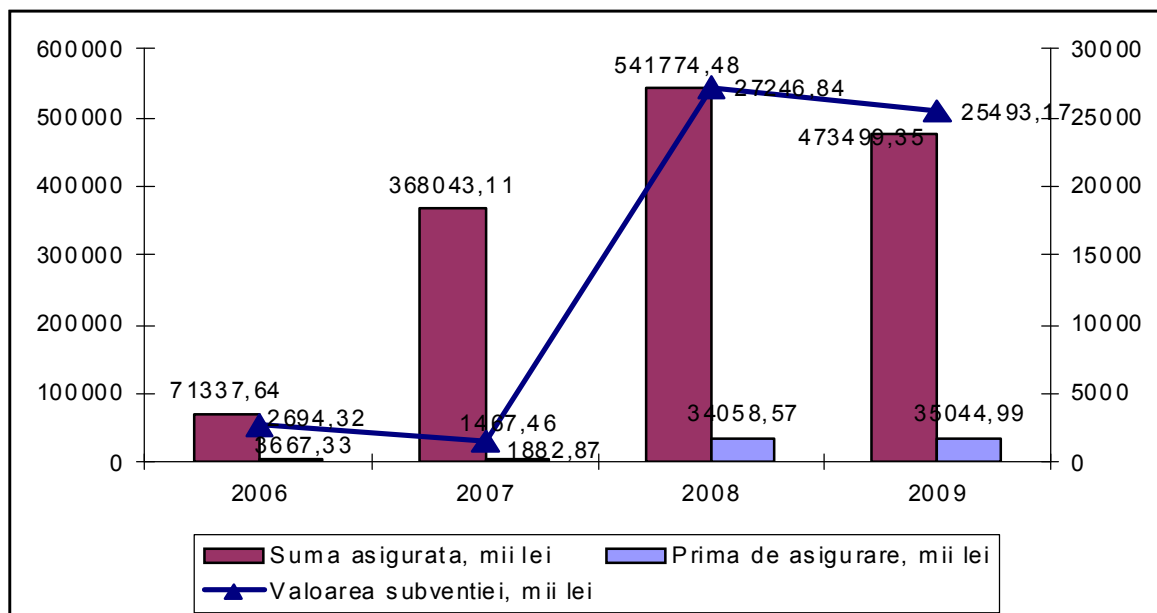


Figura 1. Evoluția subvențiilor pentru asigurarea riscurilor în agricultură

Sursa: elaborat de autori în baza datelor [www.maia.gov.md](http://www.maia.gov.md)

subvenționați anual peste 200 de producători agricoli. În tabelul 3 este reprezentată repartizarea acestora pe regiunile de dezvoltare ale țării.

Tabelul 3. Beneficiarii de subvenții pentru asigurarea riscurilor în agricultură pe regiunile de dezvoltare ale Republicii Moldova

Regiuni de dezvoltare	2006	2007	2008	2009
Nord	22	76	145	111
Centru	14	38	52	45
Sud	12	22	52	39
UTA Găgăuzia	1	5	15	22
m. Chișinău	6	6	5	3
m. Bălți	-	-	2	1
Total pe republică	55	147	271	221

Sursa: elaborat de autori în baza [www.maia.gov.md](http://www.maia.gov.md)

Din datele tabelului 3 rezultă că cel mai mare număr de beneficiari de subvenții pentru asigurarea riscurilor în agricultură se concentrează în regiunea de Nord a țării, acesta majorându-se în anul 2009 față de anul 2006 cu 89 și reducându-se față de anul 2008 cu 34. Regiunea de Nord este urmată de regiunea de Centru, în care numărul beneficiarilor de subvenții pe parcursul anilor 2006-2008 este în creștere, cu o reducere de 7 beneficiari în anul 2009, față de anul 2008, și de regiunea de Sud. Aceste

modificări au cauzat modificarea numărului total de beneficiari de subvenții pe parcursul perioadei 2006-2009, care este în creștere, cu excepția anului 2009. În anul 2009 numărul acestora s-a redus cu 50 față de anul 2008.

Principala cauză a reducerii terenurilor asigurate și, respectiv, a subvențiilor o constituie lipsa mijloacelor financiare. În prezent sectorul agricol este extrem de decapitalizat și, ca urmare, agricultorilor le ajung mijloace doar pentru operațiunile strict necesare. Bineînțeles, că în această situație asigurările ocupă ultimele locuri în lista priorităților.

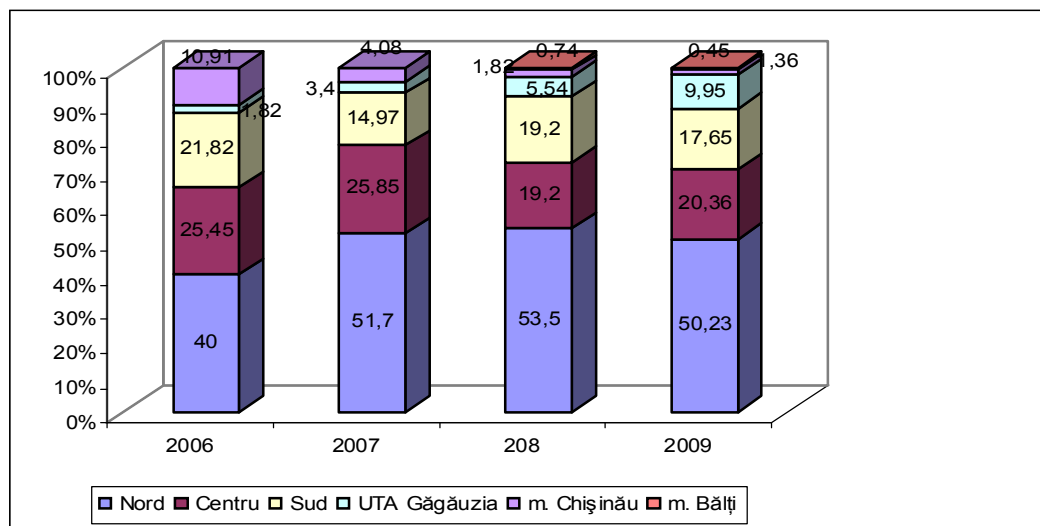


Figura 2. Ponderea beneficiarilor de subvenții în agricultură pe regiunile economice ale Republicii Moldova

Sursa: elaborat de autori în baza datelor [www.maia.gov.md](http://www.maia.gov.md)

Analizând datele din figura 2, constatăm că ponderea cea mai mare în totalul subvențiilor pe țară o deține regiunea de Nord, aceasta variind pe parcursul perioadei investigate între 40 și 53,5%, urmată de regiunea de Centru, ponderea căreia a variat între 19,2 și 25,85%.

## CONCLUZII

1. Asigurările în agricultură reprezintă un mijloc real de protecție a culturilor agricole, dar și a investițiilor efectuate în acest sector. Cu toate acestea, potențialul asigurărilor agricole din Republica Moldova rămâne a fi nevalorificat, chiar dacă statul acordă subvenții în mărime de 70% din suma asigurată a culturilor agricole și a animalelor. Cu regret, marea majoritate a producătorilor mici continuă să nu apeleze la asigurările agricole, motiv pentru care, chiar dacă în ultimii ani suprafețele agricole asigurate au crescut, totuși acestea rămân foarte mici în comparație cu țările din Europa de Vest.

2. Una din problemele principale în agricultură, inclusiv din perspectiva asigurărilor, este cultivarea culturilor pe suprafețe mici, cu o productivitate redusă. În aceste condiții, după vânzarea recoltei și deducerea cheltuielilor, profitul rămas este mic și, chiar dacă primele de asigurare nu sunt atât de mari, ele sunt greu de acoperit de către micii fermieri. În aceste condiții și băncile s-au orientat cu precădere către clienții mari și într-o măsură mult mai redusă către cei mici, care ar trebui să fie principalii beneficiari ai programelor naționale.

3. În cazul în care asigurările în agricultură vor obține popularitate în rândul agricultorilor, concepția actuală a sistemului moldovenesc de transfer a riscurilor din agricultură va impune o majorare substanțială a cheltuielilor statului. Considerăm că, prin soluționarea problemelor principale din agricultură, se va putea ajunge la circa 20% din potențialul real asigurabil din Moldova, ceea ce este încă nesatisfăcător, comparativ cu alte țări din Uniunea Europeană.

4. Sistemul asigurărilor în agricultură a avansat puțin pe parcursul anilor. Această situație este amplificată și de inconsecvența politicii de subvenționare a statului. Dacă ar fi fost continuată subvenționarea a 80% din valoarea asigurărilor în agricultură încă vre-o 5 ani, am fi avut rezultate

destul de bune. Autoritățile statale trebuie să înțeleagă că treptat, odată cu asigurarea agricultorilor, se transmit responsabilitățile către companiile de asigurări.

## BIBLIOGRAFIE

1. Capital, Nr. 1, 2008, p. 6.
2. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 132-137/704 din 06.08.2004, LEGEA privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură nr. 243-XV din 08.07.2004.
3. Raportului Național de Dezvoltare Umană în Republica Moldova, 2009-2010.
4. [www.maia.gov.md](http://www.maia.gov.md).

Data prezentării articolului – 23.01.2012

CZU: 631.15:[633.11+633.15](498)

## RESEARCH ON THE USE OF GROSS MARGIN IN THE PROFITABILITY ANALYSIS OF VARIOUS CROPS - A CASE STUDY: WHEAT AND MAIZE IN ROMANIA

*AGATHA POPESCU*

*University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine, Bucharest, Romania*

**Abstract.** Lucrarea a avut ca scop efectuarea unei comparații privind profitabilitatea la cultura de grau și porumb, folosind drept termeni de referință marja brută și profitul. În acest scop, datele au fost colectate pentru anul 2010 din 2 ferme vegetale care dispun de dotări tehnice similare, practica aceleși tehnologii de cultură în sistem neirigat în condițiile pedoclimatice din zona de Sud a României. Ferma 1 a realizat o producție medie la unitatea de suprafață de 4.000 kg la grau și 5.500 kg la porumb, iar Ferma 2: 4.000 kg la grau și 4.200 kg la porumb. Pentru ambele ferme s-au determinat: produsul brut, cheltuielile variabile per total și pe elemente de cost, cheltuielile fixe per total și pe elemente de cost, cheltuielile totale de producție la hectar. Marja brută, profitul brut și net s-au determinat în două variante: Varianta A – cu subvenții și Varianta B-fără subvenții. Ferma care a realizat rezultate superioare a fost Ferma 2, unde rata profitului net a fost 45,61% la grau și 92,49% la porumb, față de 17,72% pentru grau și 75,97% la porumb în cazul Fermei 1. Rezultatele au arătat că cea mai profitabilă cultură este porumbul, care asigură o marja brută și profit mai mare la unitatea de suprafață. În perspectivă, fermierii trebuie să optimizeze structura culturilor cerealiere pentru a mări eficiența economică în producția vegetală.

**Key words:** Analysis, Gross Margin, Maize, Profitability, Romania, Wheat.

## INTRODUCTION

Cereal farming is an important sector of the Romanian agriculture, as cereals represent the basic food both human beings and animals (A.Ursu et al., 2008). Romania's entry into the EU in January 2007 imposed the acceptance of Gross Margin (GM) as a barometer of economic efficiency for various production directions adopted within a farm (D. Serban, 2010).

The advantage of GM is the fact that it allows the comparison, in terms of profitability, between various activities running in a farm and decides which one produces the highest gross margin and profit (M.Draghici et al., 2004; A. Popescu et al., 2000; A. Popescu, 2002; A. Popescu, 2005; A. Popescu, 2006; A. Popescu, 2009). Therefore, the higher gross margin per ha, the more profitable crop (A. Popescu, 2009; D. Serban, 2010; A. Ursu et al., 2008). Also, it could be successfully used as a standard criterion to classify the farms according to their profile and contribution to the overall profit (M. Draghici et al., 2004).

In the vegetal sector, Gross Margin is calculated in LEI per surface unit and its level depends on the output per surface unit but also on variable costs. The practice has proved that the higher production performance and the lower variable costs, the higher gross margin. Subtracting the fixed costs from gross margin, we can get gross profit per ha (D. Serban, 2010).